

Comisia juridică, numiri și imunități

RAPORT

asupra proiectului de hotărâre a Parlamentului privind declararea vacanței unui mandata de deputat în Parlament (nr. 114 din 26. 04. 2023)

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de hotărâre a Parlamentului privind declararea vacanței unui mandat de deputat în Parlament și comunică următoarele.

Prin proiectul de hotărâre se propune Parlamentului să constate încetarea de drept a calității de deputat a domnului Ilan ȘOR ca urmare a Deciziei Curții de Apel Chișinău din data de 13 aprilie 2023, prin care deputatul a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art. 190 alin. (5) și art. 243 alin. (3) lit. b) din Codul penal, fiind condamnat la pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 15 (cincisprezece) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

În calitate de consecință a încetării de drept a mandatului de deputat, proiectul de hotărâre prevede și declararea vacanței unui mandat de deputat în Parlament, care aparține Partidului Politic "ȘOR".

Examinînd proiectul de hotărâre prin prisma prevederilor legale ce vizează, în esență, posibilitatea încetării mandatului de deputat în cazul condamnării acestuia prin sentință definitivă de către instanța de judecată, menționăm următoarele.

Potrivit articolului 69 alin. (2) din Constituție, calitatea de deputat încetează la data întrunirii legale a Parlamentului nou-ales, în caz de demisie, de ridicare a mandatului, de incompatibilitate sau de deces.

Articolul 120 din Constituție prevede că executarea sentințelor și a hotărîrilor judecătorești definitive este obligatorie.

În conformitate cu articolul 415 din Codul de procedură penală decizia instanței de apel este susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul adoptării, iar art. 466 alin. (3) stabilește că, hotărîrile instanței de apel rămîn definitive la data pronunțării deciziei în apel.

Totodată, Curtea Constituțională în Hotărîrea nr.2/2015 *pentru interpretarea articolului 1 alin. (3) combinat cu articolele 69 și 70 (imunitatea și încetarea mandatului deputatului)* a reținut că, "în lipsa unor reglementări exprese, regulile care guvernează încetarea forțată a mandatului deputatului urmează a fi deduse din cele aplicabile alegerii în funcție, ținînd cont de particularitatea că, în logica reprezentării libere, mandatul deputatului este irevocabil, alegătorii neavînd posibilitatea de a-l face să înceteze prematur."

La pct. 129, 134-136 din aceeași Hotărâre, Înalta Curte a menționat că în lipsa unor reglementări legale exprese, *mutatis mutandis*, încălcarea condițiilor de eligibilitate după validarea mandatului **constituie motiv de incompatibilitate absolută cu calitatea de deputat în Parlament, mandatul urmând a înceta de drept**, pentru motive ce derivă din condițiile fundamentale inerente principiului constituțional al preeminenței dreptului.

Mai mult, în cazul existenței unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, aceasta produce efecte “*ipso jure*”, fiind inadmisibilă și contrară principiului preeminenței dreptului posibilitatea cenzurării acesteia printr-o decizie a Parlamentului, care este un organ eminent politic. Astfel, decizia instanței de judecată generează pierderea mandatului de deputat – în general numită “decădere”. În consecință, **Parlamentul va declara vacanța mandatului de deputat.**

Curtea Constituțională a făcut referință la prevederile similare conținute în articolul 81 alin. (3) din Constituție potrivit cărora: “Președintele este demis de drept la data rămânerii definitive a sentinței de condamnare”.

Un raționament *per a contrario* ar permite menținerea în funcție a unor persoane ce nu satisfac condițiile de eligibilitate, ceea ce este contrar principiilor statului de drept și ale democrației parlamentare, consfințite de Preambul și articolul 1 alin. (3) din Constituție.

Finalmente, Curtea a statuat că în cazul condamnării deputatului pentru infracțiuni săvârșite cu intenție și/sau condamnării la închisoare (privațiune de libertate) prin hotărâre judecătorească definitivă, inclusiv ale unui stat străin, mandatul acestuia nu poate fi ridicat, ci încetează de drept.

Cu referire la caracterul irevocabil al hotărârilor judecătorești, Curtea Constituțională, în Decizia nr. 152 a/2016 a concluzionat, *cu titlu de principiu*, că restrângerea domeniului de executare a hotărârilor judecătorești definitive la cele irevocabile este contrară prevederilor exprese ale articolului 120 din Constituție.

Drept urmare, în spiritul supremației legii și în scopul consolidării încrederii cetățenilor în Parlament, ca instituție fundamentală a statului ce simbolizează democrația și principiul statului de drept, propunem Plenului Parlamentului să constate încetarea de drept a mandatului de deputat a domnului Ilan ȘOR și să declare vacant un mandat de deputat.

Sub aspectul respectării normelor tehnicii legislative, proiectul hotărârii Parlamentului a fost modificat la propunerea Dnei Olesea Stamate. Proiectul modificat se anexează la prezentul Raport.

În rezultatul examinării, membrii Comisiei juridice, numiri și imunități, cu votul majorității membrilor săi (7 voturi “pentru”), au decis să propună Plenului Parlamentului, spre examinare și adoptare, proiectul de hotărâre **nr. 114 din 26 aprilie 2023.**

Președintele Comisiei

Olesea STAMATE

H O T Ă R Ă R E

privind declararea vacanței unui mandat de deputat în Parlament

În temeiul art. 69 alin. (2), art. 120 din Constituție și art. 2 alin. (7) din Legea despre statutul deputatului în Parlament,

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Art.1. – Se ia act de Decizia (dispozitivul) Curții de Apel Chișinău din data de 13 aprilie 2023, pronunțată în privința deputatului în Parlament, domnul Ilan ȘOR, prin care acesta a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art. 190 alin. (5) și art. 243 alin. (3) lit. b) din Codul penal, fiind condamnat la pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 15 (cincisprezece) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Art.2. – Se constată încetarea de drept a mandatului de deputat în Parlament a domnului Ilan ȘOR.

Art.3. – Se declară vacant un mandat de deputat în Parlament, care aparține Partidului Politic ”ȘOR”.

Art.4. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI